

Lublin, dnia 17 maja 2021 r.

INSPEKCJA WETERYNARYJNA

POWIATOWY LEKARZ WETERYNARII
w Lublinie

Urząd Gminy Wólka
Biuro Podawcze

18 -05- 2021

WPŁYNĘŁO

Ldz.....Zał.....

Wg. rozdzielnika

Nasz znak: Zak.4402.1.82.2021

W związku z rozporządzeniem wykonawczym komisji (UE) 2021/605 z dnia 7 kwietnia 2021 r. ustanawiające szczególne środki zwalczania afrykańskiego pomoru świń informuję, że zmieniono nazwy oraz oznaczenie kolorystyczne obszarów objętych ograniczeniami. Obecnie cały powiat lubelski znajduje się w obszarze objętym ograniczeniami II oznaczony kolorem różowym na mapie GIW.

Powyższe rozporządzenie zmienia również zasady bioasekuracji ASF w stadach trzody chlewnej.

Gospodarstwa muszą wdrożyć następujące zasady utrzymania świń (punkty a-h):

a) nie może być bezpośredniego ani pośredniego kontaktu między utrzymywanymi świniąmi, a innymi świniąmi utrzymywanymi w innych gospodarstwach (np. zakaz naturalnego krycia loch i loszek przez knura pochodzącego z innego gospodarstwa; nie utrzymywanie własnych świń przez pracowników zatrudnionych spoza fermy obsługujących świnię, materiały paszowe używane w gospodarstwie lub materiał ściółkowy; zakaz pożyczania i przywożenia do okresowego użycia sprzętu i narzędzi służących do obsługi świń z i do innych gospodarstw. Wyjątek stanowiłby specjalistyczny sprzęt i urządzenia niezbędny do użycia w budynkach gdzie przebywają świnię po uprzednio wykonanych zabiegach czyszczenia i dezynfekcji;

b) nie może być bezpośredniego ani pośredniego kontaktu z dzikami zarówno żywymi, tuszami dzików odstrzelonych lub zwłokami dzików padłych;

c) konieczna jest każdorazowa zmiana obuwia i odzieży roboczej przy wejściu i wyjściu do/z budynku inwentarskiego, w którym przebywają świnię. Należy ustanowić wydzieloną strefę (np. oddzielną ścianką działową lub ławką), poza którą nie można przemieszczać się bez zmiany odzieży i obuwia;

d) konieczne jest mycie i dezynfekcja rąk oraz dezynfekcja obuwia przy wejściu do pomieszczeń inwentarskich (środki używane do odkażania spełniają wymagania i zarejestrowanych zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych);

Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Lublinie

Aleja Spółdzielczości Pracy 3; 20-147 Lublin

tel.: (81) 748-37-48, fax: (81) 748-37-48, e-mail: lublin.piw@wiw.lublin.pl, http://miw.lpi.pl

e) niedopuszczalny jest jakiegokolwiek kontakt z utrzymywanymi świniami przez okres co najmniej przez 48 godzin przez osoby uczestniczące w polowaniu lub odstrzale sanitarnym, na którym pozyskano dziki lub jakiegokolwiek inny kontakt z dzikami, tuszami lub zwłokami dzików;

f) obowiązuje zakaz wstępu nieupoważnionych osób lub wjazdu nieupoważnionych środków transportu do gospodarstwa, w tym do pomieszczeń, w których trzymane są świnie.

g) obowiązuje rejestrowanie wszystkich osób i środków transportu, wkraczających do gospodarstwa, w którym trzymane są świnie (przykłady rejestrów znajdują się na stronie (<https://www.wetgiw.gov.pl/nadzor-weterynaryjny/materialy-pomocnicze-dla-hodowcow-swin>));

h) pomieszczenia i budynki gospodarstwa, w którym są świnie (1-6):

1) muszą być zbudowane w taki sposób aby żadne inne zwierzęta z zewnątrz nie mogły wejść do budynków lub pomieszczeń, ani mieć kontaktu ze świniami utrzymywanymi w budynku/pomieszczeniu, ich paszą i ściółką.

2) muszą być zaopatrzone w sprzęt umożliwiający wykonanie mycia i dezynfekcji rąk;

3) muszą być zaopatrzone w sprzęt umożliwiający dokonanie mycia i dezynfekcji tych pomieszczeń;

4) muszą posiadać warunki, w postaci wydzielonego miejsca, do zmiany obuwia i odzieży przed wejściem do pomieszczeń, w których trzymane są świnie (np. szatni przepustowej lub miejsca oddzielonego ławką, ścianką działową itp.);

5) muszą posiadać ogrodzenie chroniące pomieszczenia, w których trzymane są świnie oraz budynki, w których przechowywana jest pasza i ściółka. Ściana budynków z odpowiednio zabezpieczonymi otworami okiennymi i nie posiadająca otworów wejściowych/wjazdów do budynku, może stanowić barierę spełniającą wyznaczony cel.

6) hodowca musi wprowadzić tzw. „Plan bezpieczeństwa biologicznego” „zatwierdzony” przez właściwego PLW, uwzględniający profil gospodarstwa i ustawodawstwo krajowe musi być sporządzony dla tych gospodarstw, w których pracuje minimum jedna osoba z zewnątrz.

„Plan bezpieczeństwa biologicznego” obejmuje co najmniej:

- -ustanowienie w gospodarstwie stref „czystych” i „brudnych” dla pracowników, w zależności od typu gospodarstwa, takich jak szatnie, prysznic, stołówka. Część czysta może obejmować wyłącznie budynki inwentarskie oraz miejsca przechowywania gotowej do użycia paszy i ściółkę. Nie wymaga się tzw. szatni przepustowych ale jeśli jest to musi być zaznaczone, że szatnia na ubrania używane poza budynkami jest częścią brudną.
- -ustanowienie zasad dotyczących wprowadzania nowych świń do gospodarstwa. Czy zakupione świnie wprowadzane są do budynków /pomieszczeń, gdzie już przebywają zwierzęta, czy stosowany jest system całe puste- całe pełne. Jeśli w budynku przebywają już inne świnie w jaki sposób odizolujemy nowe świnie na

okres 30 dni od dnia ich wprowadzenia np. poprzez umieszczenie ich w osobnym kojcu i wykonywanie ich obsługi na końcu. Jakie dokumenty muszą towarzyszyć świniom w czasie transportu oraz skąd pochodzą.

- -opracowane procedury czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń, środków transportu, sprzętu przetrzymywanego na fermie i higieny pracowników (osób obsługujących świnię);
- -opracowane zasady zapewnienia żywności dla pracowników na terenie gospodarstwa oraz zakazu trzymania świń przez osoby pracujące bezpośrednio przy świniach;
- -opracowanie programu szkoleń dla pracowników, w tym każdego nowoprzyjętego do pracy przed podjęciem czynności, obejmujący co najmniej: zasady higieny, wejścia i wyjścia do/z budynków, gdzie utrzymywane są świnię, w tym zmianę odzieży i obuwia, zasady prawidłowego mycia i dezynfekcji rąk, obuwia, urządzeń, sprzętu i pomieszczeń, podstawowej oceny stanu zdrowia świń. O zasadach bioasekuracji przy obsłudze zwierząt w gospodarstwie powinni też być poinformowani domownicy. W gospodarstwach nie zatrudniających osób z zewnątrz do obsługi świń, paszy i materiałów ściółkowych spełnienie tego wymogu następuje przez posiadanie ulotek informacyjnych, uczestnictwie min raz na 2 lata w spotkaniach szkoleniowych w sprawie zasad kontroli i zapobiegania ASF organizowanych dla hodowców świń;
- -ustanowienie i przegląd minimum raz na rok lub kiedy zaistnieje potrzeba, zasad obejmujących przemieszczanie się ludzi, zwierząt, urządzeń i sprzętu wewnątrz gospodarstwa w celu zapewnienia właściwego oddzielenia różnych jednostek epizootycznych (np. budynków, obszarów produkcyjnych fermy jak porodówki, odchowalnie, tuczarnie), zasady dotyczące ustanowienia konkretnych wejść i wyjść do budynków oraz uniknięcia bezpośredniego lub pośredniego kontaktu świń z UPPZ w tym odpady kuchenne powstającymi w gospodarstwie, a także zwierzętami z innych jednostek epizootycznych. Opracowane procedury przekazania padłych świń do unieszkodliwienia w zakładach sektora utylizacyjnego (odbiór przez uprawniony podmiot z podaniem nazwy i kontaktowego numeru telefonu lub adresu mailowego, wypełnienie oświadczeń w dokumentach handlowych o zgłoszeniu upadków PLW);
- -określenie procedury i instrukcji dotyczących stosowania zasad wymagań bioasekuracji podczas konieczności dokonywania napraw, remontów, czy konserwacji urządzeń lub innej infrastruktury budynku gdzie przebywają świnię, przechowuje się pasze i ściółkę, w tym zasady wejścia do tych budynków i wyjścia;
- określenie zasady przeprowadzania audytów i lub samooceny opracowanych i stosowanych zasad bioasekuracji w tym „Planu bezpieczeństwa biologicznego”. Przegląd dokumentacji powinien być robiony raz w roku lub po każdej zmianie np. takiej jak zwiększenie produkcji (nowe budynki), zmiany sposobu zakupu zwierząt, zmiana typu gospodarstwa np. z cyklu zamkniętego na tucz. W przypadku

Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Lublinie

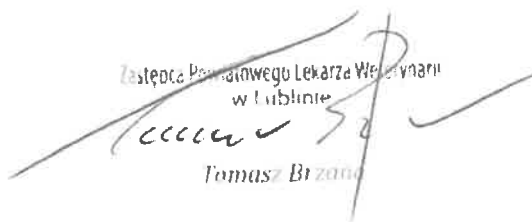
Aleja Spółdzielczości Pracy 3; 20-147 Lublin

tel.: (81) 748-37-48, fax: (81) 748-37-48, e-mail: lublin.piw@wiw.lublin.pl, <http://miw.lpi.pl>

gospodarstw do 50 sztuk średniorocznie audyt przeprowadzany będzie w ramach kontroli PLW.

W przypadku nie spełniania wymogów dotyczących ogrodzenia oraz „Planu bezpieczeństwa biologicznego” od dnia 31 października 2021 r. trzoda chlewna nie może być sprzedawana poza obszary objęte ograniczeniami.

Mając na uwadze powyższe proszę o rozpowszechnienie niniejszego pisma wśród hodowców w sposób zwyczajowo przyjęty.

Zastępca Powiatowego Lekarza Weterynarii
w Lublinie

Tomasz Brzozowski

Otrzymują:

1. Wójt gminy Borzechów gminy Zenon Modzelan 24-224 Borzechów 1
2. Wójt gminy Głusk Jacek Anasiewicz 20-388 Lublin Dominów ul. Rynek 3
3. Wójt gminy Konopnica Mirosław Żydek, 21-030 Motycz Kozubszczyzna 127A
4. Wójt gminy Wojciechów Artur Markowski 24-204 Wojciechów 59
5. Burmistrz miasta i gminy Bełżyce Ireneusz Łucka, 24-200 Bełżyce ul. Lubelska 3
6. Burmistrz miasta i gminy Bychawa Janusz Urban, 23-100 Bychawa ul. Partyzantów 1
7. Wójt gminy Garbów Kazimierz Firlej, 21-080 Garbów Garbów 28
8. Wójt gminy Jabłonna Magdalena Sałek- Lewczyk, 23-114 Jabłonna Jabłonna Majątek 22
9. Wójt gminy Jastków Teresa Kot, 21-002 Jastków Panieńszczyzna, ul. Chmielowa 3
10. Wójt gminy Krzczonów Katarzyna Bryda, 23-110 Krzczonów ul. Spokojna 7
11. Wójt gminy Niedzwica Duża Ryszard Golec 24-220 Niedzwica Duża ul. Lubelska 30
12. Wójt gminy Niemce Krzysztof Urbaś, 21-025 Niemce, ul. Lubelska 121
13. Wójt gminy Strzyżewice Barbara Zdybel 23-107 Strzyżewice 109
14. Wójt gminy Wólka Edwin Gortat 20-258 Lublin 62 Jakubowice Murowane 8
15. Wójt gminy Wysokie Dorota Dobrzyńska 23-145 Wysokie ul. Nowa 1
16. Wójt gminy Zakrzew Teodora Zaręba , 23-155 Zakrzew, Zakrzew 26
17. Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk 20-109 Lublin Plac Łokietka 1
18. Prezes Lubelskiej Izby Rolniczej Gustaw Jędrejek
19. PZDR w Bełżycach 24-200 Bełżyce, ul. Fabryczna 2B
20. PZDR w Bychawie 23-100 Bychawa, ul. Rataja 6
21. PZDR w Elizówce 21-003 Ciecierzyn, Elizówka hala E pok. 105, 106
22. Polski Związek Łowiecki Zarząd Okręgowy 20-071 Lublin ul. Wieniawska 10
23. a/a

Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Lublinie
Aleja Spółdzielczości Pracy 3; 20-147 Lublin
tel.: (81) 748-37-48, fax: (81) 748-37-48, e-mail: lublin.piw@wiw.lublin.pl, <http://miw.lpi.pl>

ZASTOSOWANIE PŁOTÓW ZAPACHOWYCH I ODSTRASZACZY W PRAKTYCE

z wykorzystaniem pacholeku i nośnika BIO10

Zastosowanie ogrodzeń zapachowych:

- skuteczny w likwidacji ognisk afrykańskiego pomoru świń (ASF)
- zabezpiecza uprawy rolne przed zwierzyną płową (jeleni, łoś, daniel, sarna ...)
- skuteczny w ochronie gospodarstw hodowlanych trzody chlewnej
- znaczne ograniczenie kolizji z zwierzętami na drogach
(warunek - prawidłowe zastosowanie)

Zastosowanie odstraszaczy zapachowych

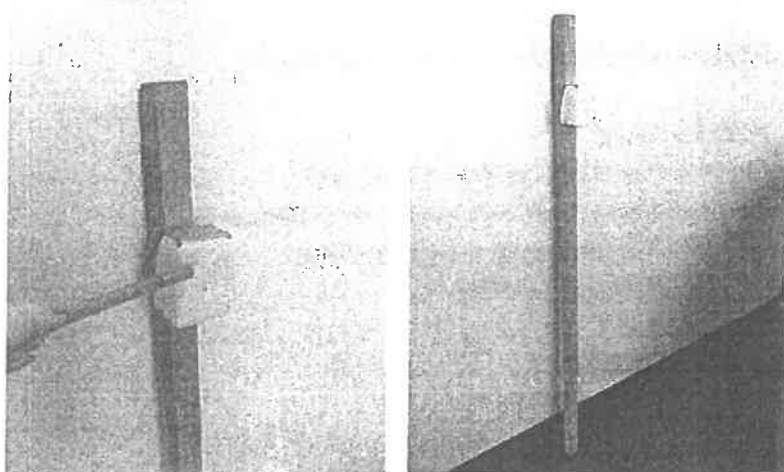
- ochrona młodych saren w czasie sianokosów
- ochrona instalacji elektrycznych pojazdów samochodowych przed kunami
- likwidacja kretów (kretowisk) w uprawach ogrodowych i sadach

Koncentraty - szeroka gama odstraszaczy zapachowych udokumentowana jest pozytywnymi wynikami badań specjalistycznych i dopuszczona do stosowania.

Nośnik BIO10 - pianka poliuretanowa (Patent zgłoszony w Czeskiej Republice) jest wykorzystywany jako nośnik koncentratu (zastosowany w formie w aerozolu), przyjazny dla środowiska ulegający biodegradacji w środowisku wilgotnym z efektem nawozowym (w ziemi). Nie należy używać konwencjonalnej budowlanej pianki poliuretanowej jako nośnika koncentratu zapachowego, który rozkłada się pod wpływem promieniowania UV, a jego pozostałości są toksycznymi, rakotwórczymi i mutagennymi substancjami zawierającymi środki aromatyzujące, które zabrudzają glebę.

Praktyczny sposób wykonania płotu zapachowego

1. **Słupek** można wykonać z listwy drewnianej o wymiarach 2,5 cm x 2,5 cm (zachować stabilność) o długości ok. 100 cm. Koniec słupka od dołu zaokrąglony umożliwiając łatwe wpijanie w ziemię. Na słupki można wykorzystywać listwy plastikowe (twarde) (ok. 3 cm x 5 cm) wykonane z plastiku odzyskiwanego w ramach zbiórki odpadów wtórnych .
2. **Adapter** można wykonać najprościej z odpadów z kątowników (C 6 cm x 4,5 cm x 3,5 cm) używanych w budownictwie do konstrukcji pod ściany / sufity (montaż płyt z regipsu), tnąc kątownik na elementy długości 4,5 cm. Element stalowy przykręcić na stałe do słupka.
3. **Nośnik BIO10** w formie kostki wykonanej z specjalnej pianki poliuratenowej - patent o wymiarach: wysokość 5,5cm, szerokość 4,5 cm, grubość 3,5 cm (wymiary kostki produkowanej przez producenta). Do zamocowanej kostki w adapterze (umocowanie ciasne - zabezpieczenie przed wypadnięciem) już w terenie, wtryskuje się ok. 3 ml koncentratu w wcześniej wykonane otwory 5 mm o głębokości ok. 2 cm.
4. **Koncentrat** stosować wg przeznaczenia i indywidualnej instrukcji zawartej w ulotce produktu. Produkowany w pojemnikach pod ciśnieniem z zawartością 250 ml. Wydajność jednego opakowania wystarcza na wykonanie ok. 400 mb palisady licząc gęstość wbijanych kołków co 5-6 metrów. Skuteczność zapory zapachowej uzyskuje się ponawiając wstrzykiwanie koncentratu do pianek w odstępach miesięcznych.
Ogrodzenie zapachowe nie jest jednorazowym projektem lecz trwałym urządzeniem do wykorzystywania w kolejnych projektach zabezpieczeń.
Komisja Europejska doceniła wyniki w zakresie ogrodzeń zapachowych osiągnięte przez pacholek (dziki) w rejonie Zlin (Czeska Republika) - likwidacja ogniska ASF.
5. **Sprzedaż wysyłkowa** - zamówienia składane indywidualnie wg. cennika do Firmy: EKOPLANT s.r.o , Francouzská 12/231, Praha 2, 120 00, www.pacholek.cz, DIČ: CZ25719602 pod numerem emaila: ekoplant@email.cz, Kontakt: +420 724 291 330 , : + 420 725 991 111. Przyjęcie zamówienia będzie potwierdzone fakturą proforma. Wysyłka zamówionego towaru nastąpi po dokonaniu przelewu bankowego za towar plus koszty wysyłki.

Zamówienie

Odbiorca:

Imię i Nazwisko:
Adres:
NIP
Tel.:
E-mail:

Dostawca:

EKOPLANT, s. r. o.
Francouzská 12/231
Praha 2, 120 00
DIČ: CZ25719602
www.pacholek.cz
ekoplant@email.cz

Nazwa artykułu	Rodzaj	Ilość	Cena jednostkowa	Cena
Pianka PU 750 ml				
Koncentrat	"A" (zwierzyna płowa)		299,00 Kč	- Kč
Koncentrat	"B" (zwierzyna czarna - dzik)		399,00 Kč	- Kč
Koncentrat	Kuna		409,00 Kč	- Kč
Koncentrat	Sarna - koźleta		459,00 Kč	- Kč
Koncentrat	Kret		389,00 Kč	- Kč
Nośnik BIO10			459,00 Kč	- Kč
Nośnik BIO10 nieregularny			13,00 Kč	- Kč
Zwitek wełny drewnianej - 10 szt.			7,00 Kč	- Kč
Akcesoria			20,00 Kč	- Kč
Kolek drewniany				
Adapter do nośnika BIO10			10,00 Kč	- Kč
Aplikator do pianki PU			17,00 Kč	- Kč
			5,00 Kč	- Kč
Łącznie				- Kč

Ceny podane w Kč są przeliczane na PLN po kursie ČNB obowiązującym w dniu sprzedaży
 IBAN: CZ42 2060 0000 0000 01062166
 SWIFT kód BIC: CITFCZPPXXX

Zamówienie wysyłamy elektronicznie na adres: ekoplant@email.cz

METODOLOGIA
ochrony upraw rolnych i użytków zielonych przed dzikami
Warunki techniczne i zastosowanie produktu
wersja nr 1-2020/A

Opracowanie: Ing. Vlastimil Nevrkla, Ing. František Frola
Wydawca: Ekoplant, s.r.o. Praha 2020

SPIS TREŚCI:

1. Wprowadzenie
2. Definicja terminów
3. Ochrona obszarów rolnych o różnych rodzajach upraw i użytków zielonych
  - 3.1 Sprzęt materialny
  - 3.2 Procedura stosowania substancji zapachowej wstrzykiwanej do biodegradowalnego nośnika - przykłady upraw
  - 3.3 Procedura długoterminowej ochrony użytków zielonych – specjalna
4. Środki ochronne
5. Wnioski
6. Literatura

1. Wprowadzenie

Każdego roku dziki w zmasowanej ilości powodują wielo-milionowe szkody w uprawach rolnych i użytkach zielonych. Ustawa nr 449/2001 Coll., zmieniona ustawą nr 277/2019 Coll. w polowaniu, ze zmianami w Republice Czeskiej nakłada prawny obowiązek zapobiegania szkodom lub znacznego ich zmniejszenia. Obowiązek ochrony upraw rolnych dotyczy zarówno myśliwych jak i rolników przed skutkami szkód spowodowanych przez zwierzynę. Metodologia ta przedstawia myśliwym i rolnikom procedurę instalowania ochrony o nieprzyjemnym zapachu przed dzikami w celu uniknięcia nieproporcjonalnych szkód oraz wykorzystuje doświadczenie w zakresie ochrony pól z kukurydzą, ziemniakami, groszkiem i łąkami. W przyszłości możliwe będzie wykorzystanie Metodologii do ochrony innych upraw, których szuka zwierzyna łowna (dziki). Skuteczną metodą zapobiegania szkodom jest nieprzyjemny zapach na który natrafia dzik przed dostaniem się na pole z uprawami rolnymi.

2. Definicja terminów

Biodegradowalny nośnik substancji zapachowej BIO10 - to materiał opracowany specjalnie do iniekcji substancji zapachowej (patent UE i CZ), zawiera otwarte pory, które zapewniają wysoki współczynnik dyfuzji substancji zapachowej, a tym samym maksymalną wydajność. Materiał jest przyjazny dla środowiska, rozkłada się w glebie z powodu mikroorganizmów glebowych, według badań CULS ma działanie nawozowe.

Koncentrat substancji zapachowych PACHO-LEK dziki - zawiera substancję czynną, która przypomina zapach drapieżnika (niedźwiedź, ryś, człowiek), a tym samym odpycha dziki przedostające się na grunty rolne.

Produkty posiadają Certyfikaty i stosowne badania zatwierdzające produkty do użytku na wewnętrznym i europejskim rynku handlowym.

3. Ochrona obszarów rolnych o różnych rodzajach upraw i łąk

3.1 Materiał używany

Biodegradowalny nośnik substancji zapachowej produkowany jest w 2-ch wersjach:

BIO10 - nieregularny kształt o wymiarach 3 x 2 x 2 cm

BIO10 - wymiarowy 5,5 x 4,5 x 3,5 cm (dostosowane do wymiarów adapteru - palisady)

Koncentrat substancji zapachowych na dziki - PACHO-LEK Dziki.

3.2 Procedura stosowania substancji zapachowej w okresie siewu oraz w okresie wczesnej wegetacji (przykłady upraw).

- kukurydza w okresie siewu: substancja zapachowa jest wstrzykiwana do nośnika (kostka) o nieregularnym kształcie BIO10 (3 x 2 x 2 cm) do 3-ch otworów (głębokość na ok. 2/3 grubości nośnika - wykonanych ołówkiem, śrubokrętem - fi ok. 5 mm) przez ok. 1 sekundę. Kostki rzuca się na ziemię co 30 m (kroków) zaczynając od początku (krawędzi pola) uprawy tworząc szachownicę aż do końca uprawy. Dobrze jest umieścić również kostki wokół obszaru chronionego w odległości na zewnątrz ok. 5-10 m również rzucając kostkę co ok.30 m. Zawsze staramy się zachować linię prostą.

- kukurydza we wczesnym sezonie wegetacyjnym:

koncentrat zapachowy jest nakładany bezpośrednio na łodygę kukurydzy do wysokości 2-ch liści od dołu (oprysk łodygi pod liść ok. 1 sekundy) co 30 m (kroków) po obwodzie uprawy. Po 2-ch miesiącach powtarzamy oprysk po obwodzie co 30 m. Ta aplikacja blokuje wejście dzików na pole i osiedlania się wewnątrz areału chronionego.

- ziemniaki:

substancja zapachowa jest wstrzykiwana do nośnika (kostka) o nieregularnym kształcie BIO10 (3 x 2 x 2 cm) do trzech otworów jw. przez około 1 sekundę. Tak przygotowany nośnik rozkłada się w szachownicę co 30 m w bruzdy zaczynając od krawędzi pola, na całym obszarze chronionym plus dodatkowo wokół obszaru chronionego (w odległości ok. 5 m od granicy pola uprawnego również co ok.30 m). Czynność powtórzyć po 2ch miesiącach.

- groszek:

w okresie wczesnej wegetacji koncentrat jest wstrzykiwany do nośnika BIO10 (3 x 2 x 2 cm) o nieregularnym kształcie do dwóch otworów przez około 1 sekundy. Tak przygotowany nośnik rozkładamy na całej powierzchni pola w odległości co 30 m od siebie (szachownica) plus dodatkowo wokół obszaru chronionego (w odległości ok. 5 m od granicy pola uprawianego również co ok.30 m).

Substancja zapachowa jest skuteczna do momentu zbioru.

- użytki zielone:

substancja zapachowa jest wstrzykiwana do nośnika o nieregularnym kształcie BIO10 (3 x 2 x 2 cm) do trzech otworów przez o około 1 sekundę. Nośnik jest rozkładany na powierzchni gruntu (użytki zielone) w odległości 30 m od siebie w szachownicę. Zaczynając od krawędzi pola do centrum . Substancja zapachowa jest skuteczna w ciągu 3 miesięcy, jeśli ochrona musi zostać przedłużona, musimy ponownie zabieg ochronny powtórzyć.

Stosowanie odstraszczy - koncentratów na łąkach koszonych nie powoduje likwidacji małych saren po urodzeniu. Sarna omija obszar skażony.

3.3 Procedura długoterminowej ochrony użytków zielonych, sadów - specjalna

- I. - od linii granicznej terenów zielonych intensywnie nawiedzanych przez dziki należy w odległości 25–30 metrów położyć BIO10 (3 x 2 x 2 cm) na ziemi z naniesionym koncentratem substancji zapachowej w liniach w odległości 20 m od siebie (szachownica nieregularna). Po trzech miesiącach należy powtórzyć zabieg.
- II. – jeżeli chcemy zapewnić bardziej trwałą ochronę (przez 1–2.. lata) uzyskujemy efekt poprzez wbijanie drewnianych tyczek w odległości co 15 m od siebie (palisada) wokół obwodu chronionego terenu. Kostka BIO10 (5,5 x4,5x 3,5 cm) jest zainstalowana na słupkach drewnianych w metalowym adapterze. Koncentrat wstrzykuje się do BIO10 jak opisano powyżej (3 otwory). Cykl powtarzamy co 3 miesiące (III, VI, IX).
- III – sady chronimy podobnie jak w pkt. II . Cykl powtarzamy co 3 miesiące (I, III, VI, IX).

Wydajność pojemnika koncentratu 250 ml wystarczy na przygotowanie ok. 80 nośników (kostek) wstrzykując po ok. 3 ml do jednej kostki. Kostki przygotowujemy na otwartej przestrzeni a następnie roznosimy w terenie.

Wyjątek stanowią palisady stałe. Wtryski dokonujemy do adapterów.

4. Środki ochronne

- okulary lub przyłbica
- odzież robocza
- gumowe rękawice, najlepiej cienkie chirurgiczne (większe czucie podczas naciskania aplikatora)
- obuwie robocze

Po wykorzystaniu sprzętu ochronnego przepłukuje się go letnią wodą i spryskuje roztworem dezynfekującym a jednorazowe rękawice gumowe i maseczki są usuwane zgodnie z obowiązującą ustawą o odpadach.

5. Wnioski

Przedstawiona metodologia ma na celu zapewnienie myśliwym i rolnikom skutecznego sposobu ochrony upraw przed stratami spowodowaną zwierzyną łowną zwłaszcza dzikami. Efekty osiągnięto z zastosowania produktów firmy EKOPLANT s.r.o. pod nazwą „PACHOLEK”, które zostały przetestowane na różnych terenach łowieckich w Czechach. Zasadą skuteczności ochrony jest ściśle przestrzeganie metodologii stosowania preparatów.

6. Literatura

- Ustawy i Rozporządzenia ujęte w prawie czeskim - podobne jak obowiązujące w Polsce.
- Ustawa nr 449/2002 Coll., zmieniona ustawą nr 277/2019 Coll. o polowaniu z późniejszymi zmianami
- Ustawa nr 17/1992 Coll., w sprawie środowiska, z późniejszymi zmianami
- Ustawa nr 185/2001 Coll., zmieniona ustawą nr 45/2019 Coll., w sprawie odpadów (skuteczność od 1.1.2020)
- Karta charakterystyki „Pacho-lek - koncentrat - DZIK” zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady ze zmianami - Komisja (UE) 2015/830 z 1.9.2018
- Europejski Certyfikat Wiarygodności Firm „ECDF” -20148 dla EKOPLANT, s.r.o. č. 230795
- profesjonalne źródła i wnioski z testów operacyjnych, praktyki rolnicze.

METODOLOGIA

ratowania saren podczas sianokosów przed śmiercią powodowane przez kosiarki
Warunki techniczne i zastosowanie produktu
wersja nr 1-2020 / B

Wydanie: Ing. Vlastimil Nevrkla , Ing. František Frola
Ekoplant, s.r.o. 2020

SPIS TREŚCI:

1. Wprowadzenie
2. Definicja terminów
3. Nawanianie traw i roślin pastewnych przeznaczonych do sianokosów
  - 3.1 Baza materiałowa
  - 3.2 Procedura postępowania w okresie rozmnażania się saren tj. ok. od 20.04 do 10.05 uzależnionego od warunków atmosferycznych w danym roku.
  - 3.3 Procedura w okresie bezpośrednio poprzedzającym sianokosy lub zbiór pasz
4. Ocena działania
5. Środki ochronne
6. Wnioski
7. Literatura

1. Wprowadzenie

Każdego roku około 60 000 saren (dane Czeskiej Republiki) ginie podczas sianokosów. Zgodnie z obowiązującymi w CR przepisami właściciele i dzierżawcy gruntów są zobowiązani do zapewnienia , że zwierzyna nie zostanie zraniona ani zabita podczas prac polowych a to oznacza powiadomienie z wyprzedzeniem myśliwych o planach koszenia łąk i użytków rolnych, stosowania chemicznych środków ochrony roślin oraz do używania środków odstraszających dziczyznę, aby zwierzyna została wypchnięta z środka pola na jej skraj. Jednak instynkt małego zwierzaka „nakazuje” mu skrycie się w miejscu narodzenia jak najbliżej ziemi co nie ułatwia rolnikom ani myśliwym wcześniejszego zauważenia ukrytej zwierzyny. Pomimo takich obostrzeń problem ten nie został do końca rozwiązany. Problem utraty tysięcy saren ma również wymiar ekonomiczny, który nieodwracalnie został zaprzepaszczone realizującym gospodarkę łowiecką. Problem ratowania młodych (narodzonych) saren i innych gatunków zwierząt, gdzie obowiązek spoczywa na użytkownikach gospodarujących na gruntach rolnych postanowiła rozwiązać Firma Ekoplant s.r.o. Opierając się na obowiązujących przepisach prawnych obowiązujących w CR opracowano preparat zapachowy - odstraszający sarny (kotne) przed wybieraniem miejsc na urodzenie potomstwa a tym samym pozwalającym zmniejszyć ilość niepotrzebnych zagrożeń.

Celem tej metodologii jest ujednoclenie i określenie procedury przy planowaniu areałów na łąki czy rośliny pastewne a tym samym zabezpieczenie tych terenów przed sarnami kotnymi szukającymi miejsc na urodzenie potomstwa co wpłynie na zmniejszenie zagrożeń (śmierci lub kalectwa saren) podczas prac rolnych.

2. Definicja terminów

Plan instalowania nośników zapachów na łąkach i uprawach pastewnych jest to obszar ziemi przeznaczony do koszenia lub zbioru pasz. Zapotrzebowanie na nośniki i koncentrat substancji zapachowej oblicza się na podstawie określonego obszaru działki.

Biodegradowalny nośnik substancji zapachowej BIO10 (3x2x2) - to materiał opracowany specjalnie do iniekcji substancji zapachowej (patent CR), zawiera otwarte pory, które zapewniają wysoki współczynnik dyfuzji substancji zapachowej, a tym samym maksymalną wydajność. Materiał jest przyjazny dla środowiska, rozkłada się w glebie z powodu mikroorganizmów glebowych. Wykonany jest na bazie skrobi. Według testów CULS w Pradze ma on wpływ nawozowy na rośliny po „degradacji” substancji pierwotnych.

Koncentrat substancji zapachowych PACHO-LEK Sarna - zawiera substancję czynną, która przypomina zapach drapieżnika (niedźwiedź, ryś, człowiek).

Zapach ten odpycha sarnę przed dostaniem się na upatrzone miejsce do leżenia. Sarna bardzo ostrożnie dobiera sobie miejsce na legowisko. Wyłożony koncentrat zapachowy jest skuteczny do czasu sianokosów, tj. co najmniej 3 miesiące. Jest skuteczny nawet po deszczu.

Nawanianie - nakładanie koncentratu substancji zapachowych na biodegradowalny nośnik i układanie na chronionej powierzchni gruntu.

Jest szybką i niezbędną „ochroną” w/w upraw.

3. Nawanianie traw i roślin pastewnych przeznaczonych do sianokosów

3.1 Baza materiałowa

Biodegradowalny nośnik BIO10 - ma nieregularny kształt o wymiarach

3 x 2 x 2 cm, patrz pkt.2

Koncentrat substancji zapachowych - Pacho-Lek Sarna, patrz pkt.2

3.2 Procedura postępowania w okresie rozmnażania się saren tj. ok. od 20.04 do 10.05. uzależnionego od warunków atmosferycznych w danym roku.

Na podstawie planu zagospodarowania indywidualnego rolników, określa się działki uprawne lub łąki, które będą przeznaczone do koszenia z wykorzystaniem kosiarek. Sarny zaczynają rodzić się w okresie najbardziej optymalnych warunków tj. gdy pogoda będzie najlepsza i jedzenia w bród. Młode sarniątka pojawiają się na początku maja i nieco później. Operacje ochronną należy wykonać w zalecany terminie. Zaletą tego okresu jest to, że roślinność jest niska a obszar ochronny łatwy do przejścia.

W kwietniu (zwykle około 15 kwietnia) wybiera się punkt działki, który jest w najwyższym punkcie przeznaczonym do koszenia. Od tego miejsca zaczyna się w odstępach ok. 30m (kroków) rozkładać na ziemi wcześniej przygotowany nośnik BIO10 z wstrzykniętym koncentratem zapachowym. Nośnik BIO10 rozkładamy na całym polu zachowując jego lokowanie w liniach prostych tworząc szachownicę. Nośniki muszą ograniczać krawędzie powierzchni chronionej. Aplikacja koncentratu następuje poprzez wtrysnięcie (2 sekundy) do nośnika ok. 3 ml. koncentratu w 2 otwory fi 5 mm zrobione końcem ołówka lub śrubokręta (głębokość 2/3 grubości) Pojemnik koncentratu (250 ml) wystarcza na aplikacje ok. 80 nośników BIO10. Aby zabezpieczyć 1 ha powierzchni potrzebne jest ok. 15 szt. biodegradowalnego nośnika BIO10 (3 x 2 x 2).

3.3 Procedura w okresie bezpośrednio poprzedzającym sianokosy lub zbiór pasz.

Wybieramy tę procedurę na obszary, które pierwotnie nie były planowane w celu ochrony przed śmiercią lub okaleczeniem saren zgodnie z pkt. 3.2. tej metodologii. Zauważając obecność saren na terenie przeznaczonym do koszenia, należy je „chronić”. Preparat należy zastosować, jak opisano poniżej, bez potrzeby stosowania biodegradowalnego nośnika - kostki BIO10. Stosujemy go na 3 dni przed planowanym koszeniem roślinności i przyskamy bezpośrednio na ziemię (czynność przyjazna dla środowiska). Środek ten na jeden / trzy dni

przed sianokosami ma wystarczającą dużą wydajność, aby zmusić sarnę do przeniesienia (wyprowadzenia) z obszaru niebezpiecznego młode sarniátko. Operacja ta zawsze zależy od biologicznego etapu rozwoju sarny i od tego, czy może to zrobić samodzielnie. Dużą wadą tej metody jest przeważnie brak rąk do wykonania tej czynności. W takich przypadkach należy współpracować z okolicznymi myśliwymi.

Ważną rolę odgrywa także pogoda, która może wstrzymać rolników w wykonywaniu sianokosów, a wtedy wszystko musi być zorganizowane powtórnie i szybko, dlatego lepiej jest aplikować do BIO10 w zalecanym terminie tj. w kwietniu. Tę procedurę należy wykonywać tylko wtedy, gdy roślinność przeznaczona do koszenia została pominięta.

4. Ocena działania

Każde działanie zapobiegawcze powinno zostać ocenione. Oznacza to, że należy zgłaszać liczbę ewentualnych martwych saren do gospodarza terenów łowieckich po zakończeniu sianokosów .. Jest to jedyny sposób na statystyczną ocenę skuteczności tej metody pod kątem możliwej poprawy, aby następnym razem osiągnąć jeszcze lepsze wyniki. Firma Ekoplant, s.r.o. zaleca stosowanie tej metody w okresie przed urodzeniami saren, ponieważ jej wyniki sięgają nawet 100%.

5. Środki ochronne

- okulary lub przyłbica
- odzież robocza
- gumowe rękawice, najlepiej cienkie chirurgiczne, zapewniające lepsze czucie podczas naciskania aplikatura (wstrzykiwanie).
- obuwie robocze

Po wykorzystaniu sprzętu ochronnego przepłukuje się go letnią wodą i spryskuje roztworem dezynfekującym a jednorazowe rękawice gumowe i maseczki są usuwane zgodnie z obowiązującą ustawą o odpadach.

6. Wniosek

Metodologia ta została przetestowana na kilku obszarach w Republice Czeskiej ze stosunkowo wysokim efektem ochrony sarny przed śmiercią i kalectwem jakie mogą się zdarzyć podczas koszenia. Produkt jest przyjazny dla środowiska, nietoksyczny dla składników fauny i flory oraz może być wygodnie stosowany bez presji czasu, często z wyprzedzeniem. Ze względu na to, że jest to „nowy” i unikalny sposób ochrony sarny, w przeciwieństwie do obecnie stosowanych i zalecanych metod, firma zaleca jego stosowanie w praktyce ze skutkiem prawie 100% pod warunkiem przestrzegania opracowanej metodologii.

7. Literatura

- Ustawy i Rozporządzenia ujęte w prawie czeskim - podobne jak obowiązujące w Polsce.
- Ustawa nr 449/2002 Coll., Zmieniona ustawą nr 277/2019 Coll. o polowaniu z późniejszymi zmianami
  - Ustawa nr 17/1992 Coll., w sprawie środowiska, z późniejszymi zmianami
  - Ustawa nr 185/2001 Coll., Zmieniona ustawą nr 45/2019 Coll., w sprawie odpadów (skuteczność od 1.1.2020)
  - Karta charakterystyki „Pacho-lek - koncentrat - SARNA” zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady Europejskiej ze zmianami Komisja (UE) 2015/830 z 1.9.2018
  - Europejski Certyfikat Wiarygodności Firm „ECDF” - 2018 dla EKOPLANT, s.r.o. č. 230795
  - profesjonalne źródła i wnioski z testów operacyjnych, praktyki rolnicze.

**Ochrona plantacji leśnych i drzewostanów przed zjadaniem młodych pędów
i zdzieraniem kory przez zwierzynę – jeleni, łos, daniel, sarna.**

Stosuje się koncentrat PACHOLEK „High-type A”. Poz. 1 w cenniku .

W zależności od sytuacji w terenie:

Teren jest ogrodzony:

W odległości 5 metrów od siebie na ogrodzeniu instalowane są biodegradowalne kostki BIO10 o wymiarach 5,5 x 4,5 x 3,5 cm zamocowanej w adapterze nośnika lub bezpośrednio na słupku. Po wykonaniu 3-ch otworów (szczegóły w „Metodologiach Dzika i Sarny”, wstrzykuje się koncentrat w kostkę. Rewitalizację zapachu wykonuje się kilkakrotnie (co miesiąc), aż do momentu likwidacji ogrodzenia.

Teren nie jest ogrodzony (małe sadzonki)

Jeśli posadzone drzewa nie są chronione ogrodzeniem, konieczne jest przymocowanie biodegradowalnych kostek BIO10 do drewnianych słupów rozstawionych co 5 m od siebie. Strefę ochronną tworzymy już w odległości 10-20 metrów przed krawędzią sadzenia drzew. Obliczenie zapotrzebowania na słupki i kostki można obliczyć w zależności od obszaru jaki chcemy chronić.

Z jednego pojemnika możemy zainicjować ok. 80 kostek BIO10.

Teren nie jest ogrodzony – uprawy starsze

Odnośnie ochrony dojrzałych upraw po usunięciu płotów, należy ustawić słupki w odległości 10 metrów z zachowaniem 15-20 metrów przed drzewami (obszar chroniony) które chronimy. Biodegradowalny nośnik BIO10 umieszczony jest na wysokości co najmniej 1 metra nad ziemią. Rewitalizację zapachu powtarzamy co miesiąc.

Wydanie: Ing. Vlastimil Nevrkla , Ing. František Frola
Ekoplant, s.r.o. 2020

Afrykański pomór świń (ASF)

Jak walczyć i zatrzymać zakaźną chorobę wirusową rozprzestrzeniającą się w Polsce

Z przekazywanych informacji pojawiających się na stronach internetowych Głównego Inspektoratu Weterynarii, Lasów Państwowych i innych instytucji z tym problemem związanych wynika, że w grudniu 2019 roku kolejne ognisko afrykańskiego pomoru świń odkryto w województwie wielkopolskim, w listopadzie 2019 w województwie lubuskim znaleziono 20 dzików zarażonych ASF. Ostatnie 2 przypadki wykryto w województwie dolnośląskim w gminie Wołów. Pierwsze przypadki wykrycia wirusa zarejestrowano już w lutym 2014 r. Jak wynika z analiz Głównego Inspektoratu Weterynarii w 2019 roku na obszarze Polski potwierdzono ponad 2400 przypadków ASF. W roku 2018 liczba ta była porównywalna.

W 2021 r. na dzień 15.03 - według danych pochodzących z mapy Głównego Inspektoratu Weterynarii w od minionego poniedziałku na obszarze Polski potwierdzono 86 nowych przypadków afrykańskiego pomoru świń. Spośród nich aż 60 potwierdzono na obszarze województwa lubuskiego. Poza tym chorobę potwierdzono także w województwie warmińsko-mazurskim, podlaskim, lubelskim, podkarpackim, zachodniopomorskim i dolnośląskim.

Rok 2020 był tragiczny w skutkach .

Sporządzona tabela porównawcza krajów europejskich, w których występuje ASF stawia Polskę w najgorszym świetle..

Polska pod względem wykrytych ognisk ASF zajmuje pierwsze niechlubne miejsce w Europie.

Roczny wykaz powstałych ognisk ASF (afrykańskiego pomoru świń) w Europie

Kraj	Rok 2019	Rok 2020	Kraj	Rok 2019	Rok 2020
Belgia	481	3	Węgry	1476	4001
Bułgaria	162	533	Niemcy	-	403
Estonia	77	68	Polska	2402	4070
Włochy	56	41	Rumunia	675	885
Litwa	463	230	Słowacja	26	375
Łotwa	360	320	Serbia	-	63
Ukraina	11	5			
Ogółem	Rok 2019	6.189	Ogółem	Rok 2020	10.997

Rozprzestrzenianiu się tej choroby towarzyszą duże straty u rolników - hodowców trzody chlewnej. W przypadku wystąpienia ASF w hodowli świń dochodzi do dużych spadków

produkcji. Wykrycie tej choroby zgodnie z wydanymi do stosowania przepisami prowadzi do likwidacji zarażonych osobników a w konsekwencji likwidacji i utylizacji całego stada. Dotyczy to zwierząt podatnych na tę chorobę zarówno świń domowych jak również świniodzików i dzików. Dzisiaj można powiedzieć, że w Polsce poprzez złe metody walki z idącym zagrożeniem i brakiem należytej czujności na informacje przekazywane z krajów Europy Wschodniej doprowadzono do totalnej epidemii. Właściwie pozostała nam tylko obrona w postaci likwidacji nowych ognisk zakaźnych w chwili ich wykrycia, używając wszelkich dostępnych sposobów i dużych środków finansowych z udziałem państwa. Wymaga to również likwidacji dużej populacji dzików w strefach, gdzie wykryto wcześniej ogniska ASF, wykorzystując wszystkie środki będące w gestii kół łowieckich na terenie całego kraju, poprzez wprowadzanie przez władze łowieckie odstrzałów sanitarnych. Ochronie muszą podlegać również gospodarstwa rolne zajmujące się hodowlą z dużą pomocą finansową dla rolników. W tym zakresie powinno prowadzić się przede wszystkim szkolenia rolników w zakresie rozpoznania i rozprzestrzeniania się choroby, środków zaradczych, aby w skuteczny sposób doprowadzić do ochrony gospodarstw rolnych i likwidacji tej niebezpiecznej choroby. Informacja ta winna być również prowadzona cyklicznie przez środki masowego przekazu dla ogółu społeczeństwa a szczególnie dla młodzieży w zakresie bioasekuracji, higieny, niewyrzucaniu odpadów spożywczych do kubłów na śmieci czy pozostawianiu ich w parkach i lasach.

Przykładem sukcesu w walce z ASF mogą być Czechy, gdzie ściśle określone wcześniej zasady postępowania z wirusem i prawidłowo prowadzony monitoring rozprzestrzeniania się wirusa w krajach ościennych, pozwolił na zwalczenie wykrytego wirusa w samym zarodku. Właśnie ten temat zaczął się przewijać wśród myśliwych polskich i czeskich naszego stowarzyszenia MSMP. Sprawę walki z ogniskami afrykańskiego pomoru świń pozostawiono w gestii Głównego Inspektoratu Weterynarii, Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego. Zainteresowaniem kolegów stała się analiza wprowadzonych środków i zabezpieczeń miejsca skażenia przez Czechów podczas podjętej akcji likwidacji ogniska ASF wykrytego w rejonie Zlin.

Poniżej kilka zanotowanych informacji;

W tym celu w dniu 12.02.2020 roku doszło do spotkania w Kladnie - Czeska Republika z Panem inż. Vlastimilem Nevrkla, członkiem zespołu, który brał bezpośredni udział w zwalczaniu miejsca zainfekowanego wirusem ASF. W sposób bardzo szczegółowy przedstawiony został nam problem walki z ASF na terenie Czech na przykładzie szeroko zakrojonej akcji likwidacji ogniska stwierdzonej zarazy ASF na obszarach Gminy Zlin.

Podstawowym zadaniem wszystkich wprowadzonych do akcji służb administracji państwowej była ich ścisła współpraca w zakresie przestrzegania zasad i zaleceń dotyczących eliminacji ASF. W pierwszej fazie pojawienia się ogniska ASF dokonano szczegółowej analizy obszaru na którym wystąpiło skażenie tj, stosowanych upraw, zalesienia, ukształtowania terenu itp. Pozwoliło to na wprowadzenie 3-ch stref ochronnych:

- Pierwsza strefa (I) - wewnętrzny obszar o powierzchni 57 km² (gdzie wykryto ognisko wirusa) - obszar zakażony o największym ryzyku
- Druga strefa (II) - środkowy pierścień o obszarze 159 km² - oznaczony jako obszar o wysokim ryzyku

Trzecia strefa (III) - to maksymalny obszar regionu Zlina , który objął 874 km² - oznaczony niskim ryzykiem.

Pierwsza strefa wymagała największego starania i dokładności oraz największego zaangażowania środków specjalistycznych, ludzkich i finansowych. Obszar ten o obwodzie ok. 47 km dla zminimalizowania przemieszczania się dzików ogrodzono palisadą składającą się z ponad 8000 słupków drewnianych (wysokość ok. 100 cm) zaopatrzonych w adaptory z środkami zapachowymi odpornymi na warunki atmosferyczne a odstraszące zbliżające się dziki. Słupki z środkami zapachowymi wbijano średnio co 5-6 metrów od siebie zachowując jak najdłużej linie proste. Było to niezbędne do oceny skuteczności środka chemicznego poprzez obserwację zapory zapachowej przez umieszczonych 41 szt. foto-kamer. Adaptory umieszczone na słupkach wyposażone w specjalną piankę poliuretanową BIO 10 (patent CR) były nasączone w okresach miesięcznych odstrasżającym środkiem zapachowym dopuszczonym przez Państwową Administrację Weterynaryjną o nazwie Pacholek B. Środek ten spełnił swoje zadanie. Podczas całego okresu bezpośredniej akcji jak i w terminie kwarantanny przez ustawioną zaporę zapachową nie przeszedł żaden dzik. Badania w terenie potwierdziły dużą skuteczność tego środka chemicznego. Osiągnięte wyniki w zakresie ogrodzeń zapachowych doceniła Komisja Europejska. Dodatkowo korzystano z ogrodzeń elektrycznych terenów skażonych. Duże znaczenie w eliminacji wirusa było wdrożenie rygorystycznych środków w strefie I, mające na celu maksymalną eliminację czynnika ludzkiego w rozprzestrzenianiu się zakażenia. W strefie I do redukcji skażonej populacji zwierząt wprowadzono specjalny oddział snajperów wyposażonych w broń z tłumikami umożliwiającymi oddawanie strzałów bez huku wystrzału co ograniczyło całkowicie rozproszenie się stada jak ma miejsce po oddanym typowym strzale przez myśliwych. W akcji snajperów wykorzystano kamerę termowizyjną, która precyzyjnie określała siedliska dzików co umożliwiło 100% likwidację dzików w całym obszarze strefy I. W strefie tej wyeliminowano ponad 520 dzików co w przeliczeniu wynosiło prawie 9,1 dzika/ km².

Druga strefa była już obsługiwana przez myśliwych kół łowieckich terytorialnie związanych z terenami łowieckimi znajdującymi się w tej strefie. Odstrzały prowadzone były w formie odstrzałów sanitarnych pod kontrolą Krajowej Administracji Weterynaryjnej.

Trzecia strefa zamykająca pierścieniem I i II strefę była również obsługiwana z wykorzystaniem myśliwych z uprawnieniami selekcyjnymi. Wszystkie upolowane i znalezione martwe dziki były w specjalnych workach plastikowych oznaczonych pieczęcią, przetransportowane do zakładu utylizacji, gdzie pobierano próbki tusz do badań pod kątem znalezienia wirusa.

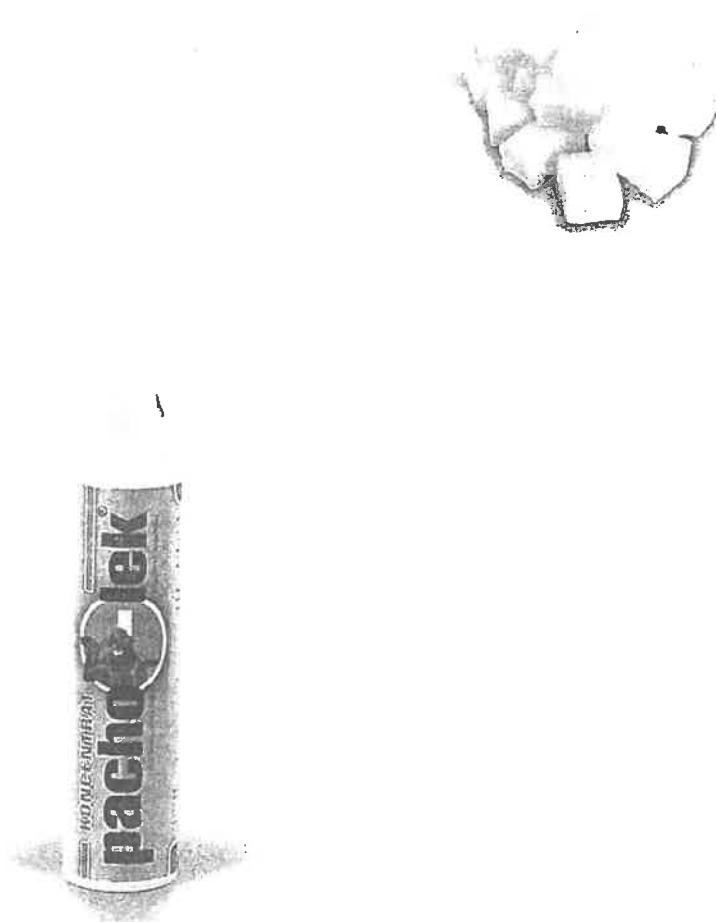
Reasumując przebieg działań w likwidacji ogniska ASF w regionie Zlin, wyciągnięto następujące wnioski. W walce z tym zjawiskiem, gdzie nie tylko ważny był odstrzał dzików, dodatkowo ważne było przestrzeganie zasad zachowania bioasekuracji podczas polowań i pobierania próbek do badań. Bardzo ważne zdaniem Państwowej Administracji Weterynaryjnej jak nie najważniejsze było gromadzenie i usuwanie upolowanych dzików z terenów skażonych i ich transport do wskazanego i przygotowanego organizacyjnie punktu utylizacji. Potraktowano to jako najważniejszy element kontroli i eliminacji ASF.

Było to bardzo kosztowne przedsięwzięcie, gdzie praktycznie wszystkie koszty związane z likwidacją ogniska ASF poniosło państwo, m.inn:- koszty:

- polowań w strefie I
- zbiórki i transportu znalezionych i upolowanych dzików do punktu utylizacji
- badań próbek pobranych od wszystkich tusz z strefy I, II, III
- motywacji myśliwych za odstrzelenie dzików w wysokości od 3000 -5000 Kč (330-500 zł) uzależnionej od strefy polowań
- ekwiwalentów pieniężnych dla myśliwych w wysokości ok. 1000 Kč pozyskujących dziki

- i przekazywanych do skupu, gdzie będą poddane badaniom weterynaryjnym
- wypłaconych odszkodowań dla rolników za nie zebrane plody rolne w obszarze I strefy

Jak już podkreślono powyżej zastosowano do odstraszenia a zarazem ochrony terenów skażonych środka chemicznego o nazwie Pacho-Lek typu B wcześniej wybranego z gamy środków chemicznych.

Dla uświadomienia prostoty tego rozwiązania powyżej przedstawiono konstrukcję mocowania metalowego adapteru i umocowanie pianki poliuretanowej BIO10 wyprodukowanej specjalnie pod kątem zastosowanego środka zapachowego w postaci aerozolu. Pianka ta w normalnych warunkach atmosferycznych jest bardzo wytrzymała, natomiast w kontakcie z wilgotną ziemią rozkłada się w okresie ok. 6 miesięcy i przekształca się w nawóz, gdyż jej produkcja oparta jest na bazie skrobi. Nie stanowi zagrożenia ekologicznego.

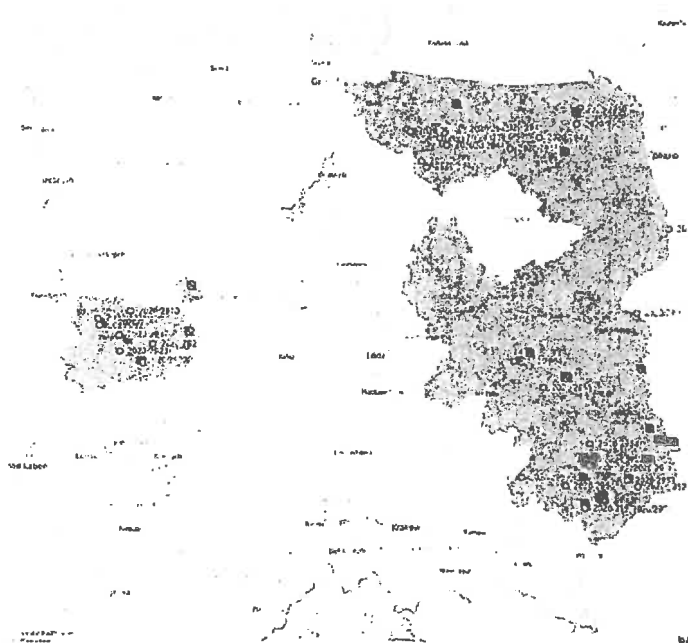
Produkowany w pojemnikach o pojemności 250 ml. koncentrat jest wstrzykiwany do 3-ch otworów wykonanych w piance w ilości ok. 3 ml. Wydajność jednego opakowania wystarcza

na wykonanie ok. 400 mb palisady licząc gęstość wbijanych kołków co 5-6 metrów. Skuteczność zapory zapachowej uzyskuje się ponawiając wstrzykiwanie koncentratu do pianek w odstępach miesięcznych.

Sposób ten może być wykorzystywany w łowiectwie w Polsce podczas znalezienia padłych dzików, ustalania ognisk ASF i zasięgu skażenia oraz w rolnictwie na polach przy ochronie płodów rolnych jak również ochrony gospodarstw rolnych wykorzystywanych przy produkcji trzody chlewnej. To jeden z przykładów wybranego sposobu na ograniczanie miejsca wykrycia ogniska ASF na terenach zainfekowanych chorobą jak i zastosowano w Czechach.

Żadne akty prawne w tym Rozporządzenie MR i RW z 6maja 2015 wraz z modyfikacjami, Decyzja Komisji UE 2020/220 z 17 lutego 2020 wraz z modyfikacjami czy ostatnie nowe Rozporządzenie MR i RW z 30 stycznia 2020 w sprawie bioasekuracji związane z wykonywanymi czynnościami związanymi z zagospodarowywaniem zwierząt nie są skuteczne. Nie zwalczą ASF. Pojawiają się kolejne ogniska choroby na Łotwie, Słowacji, Białorusi, Polsce itd. Powinno się ujednocilić zarówno zasady postępowania jak również uporządkować rynek środków do bioasekuracji w odniesieniu do ASF. Wskazać najlepsze a zarazem najkorzystniejsze cenowo rozwiązania dla myśliwych i rolników. Nakreślić zakres interwencji organów państwa w tym Głównego Lekarza Weterynarii. Mnogość ofert i rozwiązań nie sprzyja sukcesowi a w szczególności w Polsce. Musi być bezwzględna dyscyplina i wprowadzony system bodźców w tym motywacyjnych. Każdy zły przykład powinien być nagłośniony i napiętnowany. Brak skoordynowanych działań nie uchroni nas Polaków od klęski w walce z tą epidemią.

Skrót: MSMP – MIĘDZYNARODOWE STOWARZYSZENIE
MYŚLIWYCH POGRANICZA, z.s.
MEZINÁRODNÍ SDRUŽENÍ MYSLIVCŮ PŘÍHRANIČÍ, z.s.
IČO: 266 65 689

Strefy objęte Afrykańskim pomorem świń w Polsce

Cytat: AgroFAKT.pl „W Polsce sześć lat temu nie mieliśmy wystarczającej wiedzy jak walczyć z ASF. Zlecenia unijne, które wtedy były realizowane, różnią się od tych stosowanych obecnie, szczególnie w odniesieniu do znaczenia redukcji populacji dzików, zbierania padłych dzików oraz grodzenia zainfekowanych terenów. Niestety do dnia dzisiejszego w Polsce nie podejmuje się na wystarczającym poziomie odstrzału zagrożonej chorobą populacji dzików. Tymczasem wprowadzanie pojedynczych rozwiązań nie ma sensu, jeśli nie

**będą wsparte całościowymi
działaniami.**

Art. Roman Rybak

Email: roman.rybak@wp.pl

Kom: 518-162-659

Udzielam szczegółowych informacji

Wzór etykiety otrzymywanej z produktem

PACHOVÝ OHRADNÍK – divoké prase obsahuje pachovou látku, která odpuzuje černou zvěř, pokud není ve stresu k překonání pachového ohradníku. Koncentrát pachové látky se injektuje do nosiče BIO10 s otevřenými póry, účinnost pachové látky je třeba oživit 1x měsíčně. Koncentrát pachové látky je výhradně určen pro likvidaci afrického moru prasat.

Zapachowy ochronnik - Dzik zawiera substancję zapachową, która odstrasza czarną zwierynę, chyba że jest zestresowany, aby pokonać ogrodzenie zapachowe. Koncentrat substancji zapachowej jest wstrzykiwany do nośnika BIO10 z otwartymi porami, skuteczność substancji zapachowej musi być przywracana raz w miesiącu. Koncentrat zapachowy przeznaczony jest wyłącznie do zwalczania afrykańskiego pomoru świń.

Návod použití:

1. Do nosiče injektujte koncentrát pachové látky ve 3 bodech.
2. Krátce stiskněte aplikátor po dobu 1 vteřiny.

Instrukcja użycia:

1. Wstrzyknać koncentrat zapachu do nośnika w 3 punktach.
2. Krótko naciśnij aplikator przez 1 sekundę.

Składování:

Składujte v suchém prostředí při teplotách od +5°C do +25°C.

Przechowywanie:

Przechowywać w suchym miejscu w temperaturze od + 5 ° C do + 25 ° C.

Spotřebujte:

Do 24 měsíců od data plnění.

Używać:

W ciągu 24 miesięcy od dnia wykonania.

Upozornění:

Láhev musí při skladování stát dnem dolů.

Ogłoszenie:

Podczas przechowywania butelka musi być skierowana do dołu.

NEBEZPEČÍ

H222 Extrémně hořlavý aerosol

H314 Způsobuje těžké poleptání kůže a poškození očí

H304 Při požití a vniknutí do dýchacích cest může způsobit smrt.

H229 Nádoba je pod tlakem: při zahřívání se může roztrhnout.

P251 Nepropichujte nebo nespalujte ani po použití.

P210 Chraňte před teplem, horkými povrchy, jiskrami, otevřeným ohněm a jinými zdroji zapálení.
Zákaz kouření.

P410+P412 Chraňte před slunečním zářením. Nevystavujte teplotě přesahující 50 °C

P211 Nestříkejte do otevřeného ohně nebo jiných zdrojů zapálení.

P280 Používejte ochranné rukavice/ochranný oděv/ochranné brýle/obličejový štít.

P303 + P361 + P353 PŘI STYKU S KÚŽÍ (nebo s vlasy): Veškeré kontaminované části oděvu okamžitě svlékněte. Opláchněte kůži vodou nebo osprchujte.

P305+P351+P338 PŘI ZASAŽENÍ OČÍ: Několik minut opatrně vyplachujte vodou. Vyjměte kontaktní čočky, jsou-li nasazeny, a pokud je lze vyjmout snadno. Pokračujte ve vyplachování

P301 + P330 + P331 PŘI POŽITÍ: Vypláchněte ústa. NEVYVOLÁVEJTE zvracení.

P310 Okamžitě volejte TOXIKOLOGICKÉ INFORMAČNÍ STŘEDISKO nebo lékaře.

P102 Uchovávejte mimo dosah dětí

P501 Odstraňte obsah/obal jako nebezpečný odpad.

EUH208 Obsahuje levandulový olej. Může vyvolat alergickou reakci.

Obsahuje: kyselina isovalerová; Uhlovodíky, C10–C13, n-alkany, isoalkany, < 2 % aromátů

Účinná látka: lavandin oil 0,2 g/100 g

NIEBEZPIECZEŃSTWO

H222 Skrajnie łatwopalny aerozol

H314 Powoduje poważne oparzenia skóry i uszkodzenia oczu

H304 Połknięcie i dostanie się przez drogi oddechowe może grozić śmiercią.

H229 Pojemnik pod ciśnieniem: Ogrzanie grozi wybuchem.

P251 Nie przekłuwać ani nie spalać, nawet po zużyciu.

P210 Przechowywać z dala od ciepła, gorących powierzchni, iskiei, otwartego ognia i innych źródeł zapłonu. Zakaz palenia.

P410 + P412 Chronić przed światłem słonecznym. Nie wystawiać na działanie temperatury przekraczającej 50 °C

P211 Nie rozpylać nad otwartym ogniem lub żarzącym się materiałem.

P280 Stosować rękawice ochronne / odzież ochronną / ochronę oczu / ochronę twarzy.

P303 + P361 + P353 W PRZYPADKU KONTAKTU ZE SKÓRĄ (lub włosami):

Natychmiast zdjąć całą zanieczyszczoną odzież. Spłucz skórę wodą lub prysznicem.

P305 + P351 + P338 W PRZYPADKU DOSTANIA SIĘ DO OCZU: Ostrożnie płukać wodą przez kilka minut. Zdejmij soczewki kontaktowe, jeśli są obecne i łatwo to zrobić. Kontynuuj płukanie

P301 + P330 + P331 W PRZYPADKU POŁKNIECIA: wypłukać usta. NIE prowokować wymiotów.

P310 Natychmiast skontaktować się z OŚRODKIEM ZATRUĆ lub lekarzem.

P102 Chronić przed dziećmi

P501 Zawartość / pojemnik usuwać do punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych lub specjalnych.

EUH208 Zawiera olejek lawendowy. Może powodować reakcję alergiczną.

Zawiera: kwas izowalerianowy; Węglowodory, C10 - C13, n-alkany, izoalkany, <2% aromatów

Substancja czynna: olejek lawandynowy 0,2 g / 100 g

Výrobce:

EKOPLANT, s.r.o.

Francouzská 231/12

120 00 Praha 2

GSM: +420 725 991 111

ekoplant@email.cz

www.pacho-lek.cz